

NATIONALE ARBEIDSRAAD

**CENTRALE RAAD VOOR HET
BEDRIJFSLEVEN**

ADVIES Nr. 1.659

CRB 2008-1485 DEF
CCR 10

Gemeenschappelijke Raadszitting van woensdag 5 november 2008

ADVIES BETREFFENDE HET NATIONAAL HERVORMINGSPROGRAMMA

(2008 – 2010)

2.337-1

NATIONAAL HERVORMINGSPROGRAMMA (2008-2010)

Inbehandelingneming

Bij brief heeft de heer Yves Leterme, eerste minister, de leden van de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven en van de Nationale Arbeidsraad uitgenodigd voor een overlegvergadering in het vooruitzicht van de opstelling van het Nationaal Hervormingsprogramma (NHP). Dit programma, dat centraal staat in de tenuitvoerlegging van de vernieuwde strategie van Lissabon, moet in de loop van oktober 2008 worden aangenomen en heeft betrekking op de periode 2008-2010.

Midden juni werd een delegatie van de twee raden ontvangen door de kabinetsdirecteur en de belangrijkste medewerkers van de eerste minister die met dit dossier zijn belast. Een afvaardiging van de Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling was eveneens aanwezig op deze vergadering.

Op verzoek van de heer H. Decroo, voorzitter van het Adviescomité voor de Europese aangelegenheden, hebben de sociale gesprekspartners begin juli hun werkzaamheden in de CRB en de NAR in het kader van het permanente proces van overleg over en het zich eigen maken van de thema's van de strategie van Lissabon aan de parlementsleden voorgesteld.

Zoals de voorbije jaren werden beide raden uitgenodigd om deel te nemen aan de bilaterale vergaderingen tussen de federale regering en de Europese Commissie over de opstelling en de opvolging van het Nationaal Hervormingsprogramma.

Na deze vergaderingen hebben de instanties van de Nationale Arbeidsraad en de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven besloten een formeel advies uit te brengen over hun bijdragen aan de verwezenlijking van de doelstellingen van Lissabon en het Nationaal Hervormingsprogramma van ons land. De twee raden verwijzen in dit opzicht naar de conclusies van de Europese raad van Brussel van 22 en 23 maart 2005, waarin wordt bepaald dat *"naast de regeringen, alle andere betrokken actoren (parlementen, regionale en lokale overheden, sociale partners en civiele samenleving – een eigen inbreng moeten hebben in de strategie en actief de doelstelling daarvan moeten helpen verwezenlijken"*.

Eerst en vooral juichen de twee raden de adequate initiatieven en organisatorische schikkingen toe die de federale regering en het parlement hebben genomen om een daadwerkelijke raadpleging van de sociale gesprekspartners mogelijk te maken over de prioriteiten die in de volgende cyclus van het Nationaal Hervormingsprogramma van België (2008-2010) moeten worden aangenomen en om op die manier het sociaaleconomische overlegmodel van België meer in de kijker te stellen.

In 2005 en 2007 hebben de CRB en de NAR twee éénparige adviezen uitgebracht in het kader van de eerste cyclus van het Nationaal Hervormingsprogramma (2005-2008). In het onderhavige initiatiefadvies willen de raden de krijtlijnen en het algemeen kader uittekenen voor de opstelling van het nieuwe Nationaal Hervormingsprogramma van ons land. De bijdrage van de sociale gesprekspartners aan de verwezenlijking van de doelstellingen van Lissabon wordt erin beschreven en o.m. in de context van de besprekingen met het oog op een nieuw interprofessioneel akkoord geplaatst.

A. Algemeen kader

1) Aanbevelingen van de Europese Commissie

In december 2007 heeft de Europese Commissie haar evaluatie over de tenuitvoerlegging van de strategie van Lissabon in België gepubliceerd. Ze heeft deze oefening gemaakt overeenkomstig de geïntegreerde richtsnoeren voor groei en werkgelegenheid en in het licht van het voortgangsrapport 2007 van België. De Commissie trekt de volgende conclusies: *België heeft goede vooruitgang geboekt bij de uitvoering van zijn NHP 2005-2007. België boekte ook enige vooruitgang ten aanzien van de afspraken die op de Europese Raad van het voorjaar 2006 zijn gemaakt voor de vier prioritaire actiegebieden¹. Uit het voortgangsrapport blijkt dat enige beleidsmaatregelen zijn genomen naar aanleiding van de aanbevelingen van de Raad. Verdere hervormingen blijven evenwel nog steeds noodzakelijk. Sterke punten van het voortgangsrapport 2007 van België zijn de beleidsmaatregelen met het oog op emissie-reductie en de veelbelovende resultaten van het monitorings- en begeleidingsstelsel voor werklozen.*

De Europese Commissie nodigt België uit een aantal knelpunten met de hoogste prioriteit aan te pakken in zijn volgende Nationaal Hervormingsprogramma. Er wordt aanbevolen *dat België de begrotings-consolidatie voortzet en daarbij verdere inspanningen levert om de belastingdruk op arbeid omlaag te brengen tot het gemiddelde van de buurlanden, met name door de belastingwig bij laaggeschoolden te verkleinen; België moet ook de beleidsmaatregelen versterken om overeenkomstig een geïntegreerde flexizekerheidsbenadering de arbeidsmarktprestaties door een alomvattende strategie te verbeteren, de arbeidsmarktparticipatie te verhogen, de regionale verschillen te verminderen en de deelname aan een leven lang leren te vergroten.*

¹ Op de Europese Raad van maart 2006 werden vier prioritaire actiedomeinen afgebakend: meer investeren in kennis en innovatie; het ondernemingspotentieel benutten, vooral bij de kleine en middelgrote ondernemingen; de arbeidskansen voor prioritaire categorieën verhogen; een energiebeleid voor Europa uittekenen.

De Europese Commissie is dan ook van oordeel dat België aandacht moet besteden aan de volgende knelpunten:

- *De strategie voor de langetermijnhoudbaarheid van de overheidsfinanciën volledig uitvoeren, met inbegrip van uitgavenbeperkingen, begrotingsoverschotten en een aanhoudende vermindering van de overheidsschuld.*
- *Dringend maatregelen nemen voor meer mededinging op de gas- en elektriciteitsmarkten, o.m. door onafhankelijke en krachtvolle reguleringsinstanties en door extra maatregelen ten aanzien van transportnetbeheerders en distributienetbeheerders.*
- *Veel meer inzetten op het bevorderen van O&O en innovatie, in het bijzonder door zowel het niveau als het effect van de overheidsfinanciering te verhogen en een gecoördineerde beleidsmix op alle niveaus te ontwikkelen.*
- *De uitvoering voortzetten van maatregelen om de arbeidsparticipatie van oudere werknemers en kwetsbare groepen te verhogen, het effect van deze maatregelen in het oog te houden en indien nodig extra activeringsmaatregelen te nemen.*

2) Prioriteiten van de federale regering

De twee raden nemen notitie van deze beschouwingen van de Europese instanties en hebben kennis genomen van de vijf prioritaire sociaaleconomische krachtlijnen die ten grondslag moeten liggen aan de belangrijkste beleidsmaatregelen die de regering de komende drie jaar wil nemen en die in het Nationaal Hervormingsprogramma zullen worden verduidelijkt. Volgens de regering gelden voor deze prioriteiten de begrotingsbeperkingen van het stabiliteitsprogramma en moeten ze worden gezien in het kader van de wereldwijde verslechterde economische context.

De vijf prioritaire krachtlijnen van de federale regering zijn:

- een alomvattende werkgelegenheidsstrategie;
- het voortzetten van het beleid ter vermindering van de (fiscale en parafiscale) lasten op arbeid, in het bijzonder voor de lage en de middeninkomens;
- de aanmoediging van de ondernemingszin, o.m. met een actieplan dat is gericht op de kleine en middelgrote ondernemingen;
- de versterking van het systeem van sociale bescherming als belangrijke bron van welvaart en welzijn;
- de versterking van het beleid m.b.t. het leefmilieu en de duurzame ontwikkeling.

B. Rol van de sociale gesprekspartners

Zoals ze ook in hun vorige adviezen hebben gedaan, onderstrepen de twee raden dat ze gehecht zijn aan de strategie van Lissabon, die in verschillende opzichten essentieel blijft:

- Ze maakt een alomvattende visie mogelijk die streeft naar evenwicht tussen de verschillende componenten – economisch, sociaal en milieu – van duurzame ontwikkeling.
- Ze getuigt van de wil om de zaken op lange termijn te zien en om de verschillende Europese en nationale beleidsmaatregelen te coördineren ten behoeve van een gemeenschappelijke doelstelling.
- Ze heeft de invoering van nieuwe instrumenten mogelijk gemaakt (NAPwgh, NAPincl).
- Ze valoriseert de sociale dialoog, zowel wat de instelling als wat de tenuitvoerlegging ervan betreft.
- Ze geeft het systeem van benchmarking op basis van vergelijkingen, m.a.w. de Open Coördinatie-methode (OCM), een plaats naast andere wetgevende, conventionele of financiële instrumenten.
- Ze veronderstelt een sterke betrokkenheid van de overheid en de sociale gesprekspartners.

In België heeft het Nationaal Hervormingsprogramma (NHP) een speciaal politiek statuut door de institutionele architectuur van ons land. Het NHP bevat de prioriteiten en maatregelen van de verschillende regeringen, die worden verzameld en geordend volgens een geharmoniseerd schema dat door de Europese Unie werd opgesteld. Deze werkmethode moet de gegevensuitwisseling tussen de gewesten, de gemeenschappen, de federale autoriteiten en de Europese Unie vergemakkelijken. De twee raden pleiten dan ook voor constante raadpleging en samenwerking op alle besluitvormingsniveaus tussen de federale autoriteiten, de gemeenschappen en de gewesten onderling en tussen deze drie niveaus en de sociale gesprekspartners. Het is de bedoeling om, met naleving van de besluitvormingsautonomie van de verschillende instanties, de diverse beleidsmaatregelen inzake economie, werkgelegenheid, sociale cohesie en leefmilieu ten gunste van elke component in een coherent en evenwicht beleid te gieten voor het hele land.

Het NHP wordt opgesteld onder de verantwoordelijkheid van de regering. De twee raden wijzen er evenwel op dat de inspanningen om zich de Lissabonstrategie eigen te maken in ons land grotendeels steunen op de structuur van de sociale dialoog, die zo is opgezet dat de sociale gesprekspartners voortdurend worden betrokken bij de vaststelling en de uitvoering van het beleid in materies die tot hun bevoegdheden behoren.

De sociale gesprekspartners vragen dat, als het ontwerp van NHP éénmaal is opgesteld, het wordt voorgelegd aan de CRB en de NAR.

Gelet op deze beschouwingen en zonder vooruit te lopen op de besprekingen en onderhandelingen voor het nieuwe interprofessioneel akkoord, onderstrepen de sociale gesprekspartners dat de laatste akkoorden handelden over thema's die grotendeels samenvallen of gelijklopen met de doelstellingen van de strategie van Lissabon. De sociale gesprekspartners gebruiken vaak aspecten van deze strategie om er steunpunten in hun krachtsverhoudingen van te maken. Dit draagt bij tot een evenwichtige aanpassing van het sociaaleconomisch model van ons land. De sociale gesprekspartners onderstrepen hier nogmaals hoezeer ze gehecht zijn aan een strategie van duurzame ontwikkeling waarin alle aspecten in evenwicht zijn: de economische groei, de werkgelegenheid, de sociale cohesie en een duurzaam milieu, die de voorbije jaren alle zijn ingegeven door de strategie van Lissabon. Het is noodzakelijk het evenwicht en de samenhang tussen het geheel van doelstellingen van de strategie zowel op Europees als op nationaal niveau te vrijwaren.

Het is in het kader van de nieuwe cyclus van de strategie van Lissabon (2008-2010) en van het Nationaal Hervormingsprogramma dat de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven en de Nationale Arbeidsraad, in het licht van hun bevoegdheden, hun bijdrage leveren aan de verwezenlijking van de doelstellingen op nationaal niveau.

BIJDRAGE VAN DE CENTRALE RAAD VOOR HET BEDRIJFSLEVEN

Groei – werkgelegenheid

Sinds de wet van 1996 tot bevordering van de werkgelegenheid en tot preventieve vrijwaring van het concurrentievermogen trachten de sociale gesprekspartners een grondige analyse te maken van de sleutelaspecten van de loonvorming en van de factoren van het structurele concurrentievermogen van onze economie. De voortgezette beroepsopleiding, de verbetering van de sociale cohesie en de houdbaarheid van de sociale bescherming op lange termijn zijn de andere bevoorrechte analysegebieden van de interprofessionele sociale gesprekspartners en ze maken deel uit van een alomvattende strategie.

In het licht van de aanbevelingen van de Commissie en van het akkoord over de verlagingen van de sociale werkgevers- en werknemersbijdragen, volgt de CRB deze bijdrageverlagingen, de uitsplitsing ervan naar werknemerscategorie en hun effecten op de werkgelegenheid, de loonkosten en de rentabiliteit van de ondernemingen. De resultaten van deze werkzaamheden worden opgenomen in het Technisch verslag over de maximaal beschikbare marges voor de loonkostenontwikkeling, dat om de twee jaar als basis dient voor de interprofessionele onderhandelingen. Dit jaar valt de raadpleging over het NHP samen met het begin van de onderhandelingen tussen de sociale gesprekspartners over het interprofessioneel akkoord, waar wordt gesproken over vraagstukken die rechtstreeks verband houden met de strategie van Lissabon.

De raad wijst erop dat, voor de vaststelling van de *loonmarge* in het kader van de opeenvolgende interprofessionele akkoorden, telkens rekening werd gehouden met de verschillende economische schokken waarmee België te kampen kreeg en met de sociaaleconomische ontwikkelingen in de buurlanden. Het laatste interprofessioneel akkoord (Ipa) kreeg als titel "Voor een innovatieve economie en werkgelegenheid". Het volgt op drie vroegere akkoorden: de aanpassing van de index (01/2006), de verklaring over het concurrentievermogen (03/2006) en het akkoord over de verlaging van de werkgeverslasten op arbeid en de aanpassing van de sociale uitkeringen aan de stijgende welvaart (09/2006). In het algemeen zijn de interprofessionele sociale partners het erover eens dat een goed evenwicht moet worden gevonden tussen, enerzijds, de beheersing van de loonkostenontwikkeling en, anderzijds, de koopkracht van de werknemers. De sectoren werden verzocht te onderhandelen over een bijsturingmechanisme dat eventuele loonontsporingen moet vermijden en de lastenverlagingen niet om te zetten in loonsverhogingen.

Opleiding

In het interprofessioneel akkoord voor 1999-2000 zijn de sociale gesprekspartners een verbintenis aangegaan op het vlak van voortgezette opleiding: "*bijkomende inspanningen op het vlak van permanente vorming leveren met als doel België op een traject te zetten dat na zes jaar leidt tot het gemiddeld niveau van de drie buurlanden, dit wil zeggen (...) 1,9% van de loonkosten*". Tijdens de Nationale Werkgelegenheidsconferentie van 2003 hebben ze een akkoord bereikt over een tweede doelstelling: tegen 2010 een participatiegraad van 50% bereiken.

Elk jaar wordt een hoofdstuk van het technisch verslag van de CRB gewijd aan de evaluatie van de vormingsinspanningen om een volledig beeld te kunnen geven van de organisatie en de financiering van de opleidingsactiviteiten voor de werknemers en de werkzoekenden. Deze evaluatie is gebaseerd op een boordtabel die samen door de NAR en de CRB wordt opgesteld. Dankzij de aanpassing en de vereenvoudiging van de sociale balans zal deze evaluatie vanaf 2010 een totaalbeeld schetsen van de "formele, minder formele en informele" opleidingsinspanningen van de ondernemingen voor de loontrekkers uit de privésector.

Het thema voortgezette opleiding stond centraal in het interprofessioneel akkoord 2007-2008 en bij elk lpa worden de sectoren ertoe opgeroepen de passende initiatieven te nemen om de opleidingsinspanningen van de ondernemingen te stimuleren. Gelet op het belang van de sectoren op het vlak van voortgezette opleiding, hebben de sociale partners in de CRB een analyse gemaakt van de opleidingsactiviteiten van de sectoriële fondsen, waarbij aandacht werd besteed aan hun opdrachten, financiering, werking, samenwerkingsverbanden en resultaten. De inspanningen van de sectoren zijn ook de kern van het sanctiemechanisme waarin het Generatiepact voorziet. Dit mechanisme bepaalt dat de CRB jaarlijks evalueert of de door de sociale partners vastgestelde doelstelling wordt bereikt. Indien dit niet het geval is, moeten de CRB en de NAR een advies uitbrengen over de lijst van sectoren die onvoldoende inspanningen ter zake leveren. De ondernemingen uit deze sectoren moeten dan de boete betalen die ten goede komt aan het systeem van betaald educatief verlof.

De sociale partners werken op dit ogenblik aan een antwoord op de adviesvraag van de minister van Werk over het opleidingssysteem in België in het kader van een alomvattende strategie. De sociale partners worden verzocht om, in een eerste stadium, een diagnose op te maken van ons systeem van voortgezette opleiding en, in een tweede fase, aanbevelingen te doen om het systeem te verbeteren en alle actoren in deze materie daarbij te betrekken.

Sociale cohesie

Overeenkomstig het Generatiepact moeten de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven en de Nationale Arbeidsraad om de twee jaar een gemeenschappelijk advies uitbrengen over de omvang en de verdeling van de financiële middelen die bestemd zijn voor de aanpassing van de sociale uitkeringen en de vervangingsinkomens aan de ontwikkeling van de welvaart. In september 2006 hebben de twee raden zich voor het eerst uitgesproken over de welvaartsaanpassingen in 2007 en 2008. Dit advies is opgebouwd rond drie belangrijke beschouwingen: ten eerste moet het minimuminkomen worden gewaarborgd op basis van het solidariteitsbeginsel; ten tweede moet de verworven levensstandaard worden gegarandeerd volgens het verzekeringsbeginsel; ten slotte moeten de maatregelen de arbeidsparticipatie bevorderen. Het advies heeft de navolgende beleidsvoorstellen bekrachtigd: verhoging van de sociale minima met 2%, verhoging van de oudste en vaak laagste uitkeringen met 2%, gerichte verhogingen van de vervangingsratio's bij de berekening van de toegekende bedragen en behoud van de verhoogde kinderbijslag bij werkhervatting door invaliden en werklozen gedurende twee jaar i.p.v. zes maanden teneinde de werkloosheidsvallen weg te werken.

De raden moeten zich in september 2008 uitspreken over de welvaartsaanpassingen in 2009 en 2010.

Innovatie

De sociale gesprekspartners geven al jaren hun voornemen te kennen om bijzondere aandacht te besteden aan het *structurele concurrentievermogen*. In het laatste interprofessioneel akkoord wordt aan de CRB het mandaat verleend om zijn analyse ter zake voort te zetten. Momenteel worden belangrijke werkzaamheden verricht in samenwerking met de federale dienst Wetenschapsbeleid, het Federaal Planbureau en een aantal academici in het kader van een netwerk waarbij verschillende federale en gewestelijke actoren zijn betrokken. In 2006 werd een diagnose van het Belgische innovatiesysteem opgemaakt in de vorm van een advies aan de regering.

De analyse van het structurele concurrentievermogen is gebaseerd op een boordtabel die werd opgesteld door het secretariaat van de CRB in samenwerking met de Vlerick Leuven Gent Management School en met de technische hulp van diverse instellingen (Oeso, Eurostat, NBB, FPB, Belspo, fod Economie, fod Financiën ...) en van vertegenwoordigers van de universitaire wereld. In het laatste interprofessioneel akkoord bevat het hoofdstuk "Aanmoediging van innovatie en O&O" een aantal operationele aanbevelingen, waaronder de maatregel om het thema innovatie jaarlijks op de agenda van de ondernemingsraden te zetten. De raad zal in september zijn werkzaamheden hervatten om de laatste hand te leggen aan een specifieke aanbeveling op basis van het koninklijk besluit van 27 november 1973 betreffende de economische en financiële informatie die aan de ondernemingsraden moet worden verstrekt.

In de CRB zijn vier werkgroepen belast met het onderzoek van (1) de problematiek van de octrooien en de normalisatie, (2) de kennisuitwisseling tussen de ondernemingen onderling en tussen wetenschap en industrie, (3) het ondernemerschap, (4) het fiscale kader voor O&O en de policy mix.

De conclusies van de werkgroep Octrooien zijn opgenomen in het rapport "Recommendations for the Belgian Patent Policy". Op basis van dit rapport hebben de sociale partners op 20 december 2007 hun eerste advies uitgebracht met als titel "Werk maken van een gemeenschapsoctrooi en van een sterkere octrooicultuur in België".

In het verslag van de tweede groep zullen de sociale partners een aantal beleidsaanbevelingen doen ter verbetering van de kennisoverdracht tussen de onderzoekscentra en de industrie. Dit verslag zal eind september 2008 beschikbaar zijn.

Ook het verslag van de werkgroep Ondernemerschap wordt verwacht voor september 2008. Het zal handelen over de stimulering van het ondernemerschap uit het specifieke oogpunt van de mondialisering, het onderwijs, het familiale ondernemerschap, het beleid t.a.v. de doelgroepen, de dynamiek en de duurzaamheid van het ondernemerschap ...

De vierde werkgroep wijdt o.m. een onderzoek aan de fiscale stimulansen en de subsidies ter bevordering van O&O (beleidsmix). In deze analyse zal aandacht worden besteed aan de impact van de bestaande fiscale stimulansen op O&O en aan mogelijke verbeteringen van de maatregel. Voorts zal worden nagegaan in hoeverre de fiscale stimulansen voor O&O (een federale bevoegdheid) complementair zijn met de directe financiering van O&O (een gewestelijke bevoegdheid) en of eventueel een betere beleidsmix mogelijk is. De eerste resultaten van deze studies worden verwacht tegen eind 2008.

Voorts moet worden opgemerkt dat de CRB en de gewestelijke SER's zich ertoe hebben verbonden informatie over de goede praktijken uit te wisselen tussen de gewesten, het federale niveau en het Europese niveau. Bovendien hebben de verschillende regeringen, met het oog op de 3%-doelstelling van Barcelona (de inspanning die inzake O&O moet worden geleverd) binnen het Overlegcomité een forum opgericht. Dit forum zou om de zes maanden bijeenkomen onder een wisselend voorzitterschap. De CRB werd samen met het Federaal Planbureau en de Nationale Raad voor het Wetenschapsbeleid aangewezen als deelnemer en als verstrekker van gegevens.

Omzetting dienstenrichtlijn

In het kader van de omzetting van de dienstenrichtlijn werd op de ministerraad besloten een stuurgroep op te richten. De CRB werd verzocht de module "Evaluatie van de sociaaleconomische impact" binnen deze stuurgroep voor te zitten. In overleg met de Nationale Arbeidsraad werd een gemengde subcommissie Omzetting dienstenrichtlijn opgericht om het advies van de federale sociale partners te kennen m.b.t. de voorstellen voor wijzigingen in de wet- en regelgeving in het kader van de omzetting. Voorts zal een follow-up worden gemaakt van de initiatieven die worden genomen door de verschillende sociaaleconomische organisaties die betrokken zijn bij deze belangrijke materie van de omzetting van de dienstenrichtlijn teneinde deze initiatieven themagewijs aan de bevoegde instanties door te spelen. Met inachtneming van de institutionele structuur van België en de verdeling van de bevoegdheden wordt samengewerkt met alle sociaaleconomische raden van ons land. Er werd ook gevraagd dat de sociaaleconomische impact van de omzetting zou worden geëvalueerd. Op verzoek van de CRB zullen het Federaal Planbureau en de Nationale Bank van België de impact op de werkgelegenheid en de groei van de wijzigingen in de wet- en regelgeving die voortvloeien uit de omzetting van de richtlijn bestuderen. Deze studie wordt in goede banen geleid door een begeleidingscomité dat bestaat uit vertegenwoordigers van de CRB-NAR, het FPB, de NBB, de fod Economie en de gewestelijke sociaaleconomische raden.

Energie – milieu – mobiliteit

Op het vlak van het energiebeleid evalueert de CRB de impact, op het energiesysteem en op de economie, van de wetgevende voorstellen die de Europese Commissie op 23 januari jl. via haar energie/klimaatpakket heeft ingediend en meer bepaald van de specifieke doelstellingen die België in deze context werden opgelegd i.v.m. de reductie van bkg's en de hernieuwbare energie. De raad zal normaal gezien worden betrokken bij de Alliantie werkgelegenheid/leefmilieu die de minister van Energie en Klimaat en zijn ambtgenoot van Werk en Gelijke kansen na de vakantie zullen lanceren. De sociale gesprekspartners zullen een rol spelen via de adviezen die ze inzake energie-efficiëntie in de woningbouw en de vervoersector hebben uitgebracht.

Wat het milieubeleid betreft, wijzen de sociale gesprekspartners erop dat de CRB systematisch op wetelijke basis wordt betrokken bij de tenuitvoerlegging van productnormen ter bevordering van duurzame productie- en consumptiepatronen en ter bescherming van het leefmilieu en de volksgezondheid. Voorts overweegt de raad een aantal thema's uit te diepen in het kader van het initiatief "Lente van het Leefmilieu" van de federale minister van Energie en Klimaat.

Deze thema's zijn a priori de mobiliteit, het vervoer, de isolatie van gebouwen en de eco-innovatie. De raad wijdt een onderzoek aan de problematiek van de "groene" fiscaliteit: (1) de "groene" belastingen die haalbaar zijn en (2) de "goede praktijken" die in andere lidstaten van de Europese Unie van kracht zijn en die zouden kunnen worden geïmplementeerd in België. De raad is van plan aan de regering een aantal concrete pistes voor te stellen voornamelijk in de sectoren energie, vervoer en afvalproductie en vervuiling.

De raad zet zijn dialoog over het mobiliteitsbeleid in zijn geheel en over het woon-werkverkeer in het bijzonder voort op basis van een inventaris van diverse punten, waaronder de tegemoetkoming van de werkgevers in de prijs van het openbaar vervoer, het tariefbeleid van de NMBS, de mobiliteitsplannen, de federale diagnostiek over de woon-werkverplaatsingen en de toekenning van bedrijfswagens. De raad overweegt zich later ook uit te spreken over de toekomstige beheerscontracten tussen de Belgische Staat en de NMBS.

In aansluiting op de door de Europese instanties tot België gerichte aanbeveling "*de deelname aan de arbeidsmarkten te vergroten en de regionale verschillen te verminderen*", hebben de twee raden begin juli samen een éénparig advies uitgebracht over de problematiek van de geografische mobiliteit van de werkzoekenden.

Opvolging van de Europese actualiteit

Enkele jaren geleden werd in de CRB een cel Opvolging van de Europese actualiteit opgericht. In deze cel kunnen de sociale gesprekspartners de dossiers selecteren die nuttige stof tot reflectie kunnen leveren. Zo kunnen ze op de hoogte blijven van de belangrijkste ontwikkelingen m.b.t. de strategie van Lissabon. De cel ontwikkelt een netwerk van samenwerkingsverbanden met universitaire deskundigen en met tal van Belgische vertegenwoordigers in Europese instanties, of het nu gaat om instanties waar het politieke besluitvormingsproces plaatsvindt of om raadgevende organen. Zo worden in de CRB regelmatig hoorzittingen georganiseerd met o.m. de Belgische vertegenwoordiging bij de Europese Unie en met de Belgische vertegenwoordigers bij het Comité voor Economische Politiek en het Economisch en Financieel Comité.

BIJDRAGE VAN DE NATIONALE ARBEIDSRAAD

De Raden hebben in het verleden al de gelegenheid gehad om te wijzen op de belangrijke samenhang tussen de materies waarop de Lissabonstrategie betrekking heeft en het bevoegdheidsgebied van de NAR. De vroegere bijdragen van de NAR werden al uitvoerig beschreven, met name in het vorige advies over het NHP 2007; het is dan ook niet nuttig er in deze bijdrage op terug te komen.

De Raden hebben bovendien al opgemerkt dat ze niet kunnen vooruitlopen op de prioriteiten die de regering en de sociale partners zullen vaststellen in het kader van het volgende interprofessioneel akkoord voor de periode 2009-2010.

Dat akkoord zal vanzelfsprekend een grote invloed hebben op de manier waarop de nieuwe governance-cyclus 2008-2010 van de Lissabonstrategie in België zal worden gevoerd en op de bijdrage van de NAR aan de tenuitvoerlegging ervan. Er zijn evenwel al belangrijke werkzaamheden aan de gang die een weerslag zullen hebben op de bijdrage van de NAR aan de nieuwe governance-cyclus van de strategie. Die net beëindigde of aan de gang zijnde werkzaamheden worden in deze bijdrage vermeld.

Verlagingen van de lasten op arbeid en voor de ondernemingen

In België is zowel de belastinghervorming als de instelling van het stelsel van structurele verminderingen van de sociale bijdragen tot stand gekomen in overleg met de sociale partners. De sociale partners worden immers vanouds betrokken bij de keuzes met betrekking tot de fiscale en parafiscale maatregelen die moeten worden genomen om de concurrentiepositie van de ondernemingen, de werkgelegenheid en de koopkracht van de werknemers te verbeteren. Die maatregelen viseren zowel een daling van de loonkosten voor de ondernemingen als een verhoging van het nettoloon van de werknemers, met name om werkloosheidsvallen te vermijden.

De sociale partners hebben met hun werkzaamheden in de NAR bijgedragen aan de versterking van het stelsel voor een vermindering van de persoonlijke socialezekerheidsbijdragen voor werknemers met een laag loon. Ze hebben in dat kader ook gewezen op de risico's van de lagelonnenvallen en de nodige maatregelen genomen met betrekking tot de verhoging van het gewaarborgd gemiddeld minimummaandinkomen, zoals vastgesteld in het kader van het jongste interprofessioneel akkoord.

In het verlengde van die inspanningen wordt op verzoek van de regering thans in de NAR een belangrijk ontwerp voor een vereenvoudiging van de banenplannen besproken. Dat ontwerp omvat een diepgaande hervorming die moet leiden tot een herinvestering in een structurele vermindering, waarbij de inspanningen meer bepaald worden gericht op de lage lonen, de kleine en nieuwe ondernemingen en op de groepen die een groot risico lopen. Zonder vooruit te lopen op de uitkomst van die discussies, zou die hervorming, die budgettair neutraal moet zijn, in werking moeten treden in 2009.

In de NAR en de CRB discussiëren de sociale partners ook over de kosten van ploegenarbeid en overuren. De regering heeft zich ertoe verbonden de voorstellen van de sociale partners over die vraagstukken in het kader van het volgende interprofessioneel akkoord over te nemen.

Actief werkgelegenheidsbeleid

In het kader van de werkzaamheden van de NAR over de vereenvoudiging van de banenplannen onderzoeken de sociale partners ook een vereenvoudiging van de van kracht zijnde stelsels voor de activering van de werkloosheidsuitkeringen. Het voorstel bestaat erin het stelsel te vereenvoudigen door de huidige vier activeringsmaatregelen samen te voegen in één maatregel voor alle werknemers, volgens verschillende regelingen in het licht van bepaalde criteria (leeftijd, vorming, werkloosheidsduur).

Op verzoek van de minister van Werk werden werkzaamheden aangevat met het oog op concrete voorstellen om het werkloosheidsstelsel derwijze te herzien dat de financiële schok voor de persoon die in de werkloosheid terechtkomt wordt vermeden, maar waarbij eveneens wordt aangezet om zo snel mogelijk uit de werkloosheid te raken, met name door zowel de degressiviteit van de uitkering als de vorming en de begeleiding te versterken, zonder dat de minima per categorie op de helling worden gezet.

Het vraagstuk van de werkloosheidsvallen ten slotte is reeds lang een van de bezorgdheden van de Raad, die er al veel werkzaamheden en adviezen aan heeft gewijd. In het jongste interprofessioneel akkoord werd dat punt nog onder de aandacht gebracht. Over dat vraagstuk hebben de Raden onlangs gezamenlijk een studiedag georganiseerd.

Voortgezette vorming

De NAR is samen met de CRB belast met de evaluatie van de vormingsinspanningen van de sectoren en ondernemingen. De aanpassing van de sociale balans heeft geleid tot een verbetering van het evaluatie-instrument waarover ze beschikken om alle inspanningen van de ondernemingen in aanmerking te nemen. In de twee Raden wordt op verzoek van de minister van Werk nagedacht over het vormingsbeleid in zijn geheel (zie hierboven).

Participatiegraad van de ouderen

De aan de gang zijnde vereenvoudiging van de banenplannen zal de sociale partners de gelegenheid bieden om de lastenverlagingen nog beter af te stemmen op de doelgroepen zoals de ouderen, de jongeren of de kwetsbare groepen op de arbeidsmarkt en om de maatregel "lage lonen" te versterken.

Wat specifiek de werkgelegenheidsgraad van de ouderen betreft, heeft het generatiepact in België gezorgd voor een grondige wijziging in de aanpak van en de praktijken inzake de brugpensioenen. Die wijziging past in het kader van een reële bewustwording door de sociale partners van de uitdaging die de vergrijzing voor België vormt alsook van de noodzaak om meer oudere werknemers langer aan het werk te houden.

Het generatiepact werd uitgevoerd door verschillende in de NAR gesloten interprofessionele collectieve arbeidsovereenkomsten alsook door wetgevende en verordenende instrumenten die in nauwe samenwerking met de sociale partners in de NAR werden opgesteld. De verbetering van de werkgelegenheidsgraad van de oudere werknemers blijft, ondanks de vele inspanningen die al zijn geleverd, een van de voornaamste bezorgdheden van de NAR.

Tijdens zijn plenaire zitting van juli 2008 heeft de NAR, ter uitvoering van het generatiepact, aanbeveling nr. 20 aangenomen, waarin hij de sectoren en de ondernemingen verzoekt om oudere werknemers aan het werk te houden door een proactief, leeftijdsgebonden personeelsbeleid te ontwikkelen.

In die aanbeveling moedigt hij de sectoren en de ondernemingen aan te voorzien in de mogelijkheid om over te gaan naar lichter werk in de onderneming. In het begeleidende advies dringt de NAR erop aan dat een financiële tegemoetkoming wordt toegekend ten laste van het Ervaringsfonds, om het eventuele inkomensverlies dat met die overgang gepaard gaat, te compenseren en verzoekt hij de regering de nodige maatregelen te nemen opdat de mogelijkheid van de overgang naar lichter werk snel operationeel zou zijn in de ondernemingen.

De participatiegraad van jongeren

De NAR en de CRB hebben in rapport nr. 74 van 9 juli 2008 een evaluatie gemaakt van de startbaanverplichting. Het stimuleren van de indienstneming van jongeren via structurele lastenverminderingen zal worden geregeld in het algemenere kader van de vereenvoudiging van de banenplannen.

Gelijkheid van vrouwen en mannen

Het jongste interprofessioneel akkoord bevat een belangrijk deel over de discriminatiebestrijding (ankerpunt 4 van het akkoord). Ter uitvoering van dat punt heeft de NAR in juli 2008 cao nr. 25 van 15 oktober 1975 betreffende de gelijke beloning voor mannelijke en vrouwelijke werknemers aangepast.

Die wijziging heeft tot doel dat interprofessionele instrument te actualiseren, gezien de ontwikkeling van het wetgevende kader, zowel op Europees als op nationaal niveau. Bij die nieuwe collectieve arbeidsovereenkomst is een inleidend verslag gevoegd dat betrekking heeft op de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 25 in haar geheel en dat de context ervan schetst.

Non-discriminatie en gelijke behandeling

Er wordt nu de laatste hand gelegd aan de andere delen van ankerpunt 4 van het akkoord, namelijk:

- de uitbreiding van de beschermingsbepalingen van de cao nr. 38 betreffende de werving en selectie van werknemers tot alle fasen van de arbeidsrelatie;
- de goedkeuring van een gedragscode bij de werving en selectie van werknemers;
- voorstellen van de sociale partners met het oog op een rechtszekere basis voor de goedkeuring van positieve acties door de sectoren en ondernemingen ten gunste van kwetsbare groepen op de arbeidsmarkt;
- de aanpassing van cao nr. 26 van 15 oktober 1975 betreffende het bezoldigingspeil van de mindervaliden.

Mobiliteit

De NAR en de CRB hebben in een gezamenlijk advies van 9 juli 2008 een aantal aanbevelingen geformuleerd die het volgens hen mogelijk moeten maken om de hinderpalen voor de geografische en intergewestelijke mobiliteit van werkzoekenden weg te werken.

Het advies bevat onder meer de volgende voorstellen:

- een betere intra- en intergewestelijke afstemming tussen het stads- en streekvervoer aan de ene kant en het spoorvervoer aan de andere kant,
- in de mate van het mogelijke de dienstregeling van de openbaarvervoermaatschappijen afstemmen op de werktijden in de ondernemingen,
- ervoor zorgen dat de industriezones goed zijn aangesloten op het openbaar vervoer,
- de beleidsvoorstellen met betrekking tot de kinderopvangtoeslagpremie en de individuele beroepsopleiding, waarover de sociale partners in het beheerscomité van de RVA een positief advies hebben gegeven, zo spoedig mogelijk ten uitvoer leggen,
- uitwerking, in de door de Raden in hun advies aangegeven richting, van een concreet voorstel voor de aanpassing en de versoepeling van de bestaande eenmalige mobiliteitstoelage en dat voorstel zo snel mogelijk voorleggen aan de Raden en aan het beheerscomité van de RVA, met het oog op een snelle inwerkingtreding, vanaf 1 oktober 2008,
- adequate afspraken maken wat de uitwisselbaarheid van ervaringsbewijzen tussen de gewesten en de gemeenschappen betreft, in nauw overleg met de sociale partners van de meest betrokken sectoren,
- in het kader van het beleid inzake begeleiding/opvolging, opleiding en toeleiding van werkzoekenden systematisch wijzen op de jobopportunities voor werkzoekenden in de drie gewesten van het land,
- nagaan hoe het huidige fiscale kader inzake woon-werkverkeer kan worden aangepast voor werknemers die zeer lang onderweg zijn tussen hun woonplaats en hun werkplaats en/of die niet anders kunnen dan zich bedienen van persoonlijk vervoer om op het werk te geraken,
- meer samenwerking tussen de sectorale opleidingsfondsen,
- een versterkte samenwerking tussen de arbeidsbemiddelingsdiensten met betrekking tot opleidingen voor werkzoekenden, het opstellen van een meer vergelijkbare beroepsclassificatie, in geval van herstructurerings enz.

De Raden hebben de arbeidsbemiddelingsdiensten bovendien verzocht de werkzoekenden die zich bij hen aanmelden systematisch te wijzen op de jobopportunities die er voor hen zijn in de andere twee gewesten van het land.

Ze hebben de sectoren ook opgeroepen om:

- na te gaan hoe ze de instrumenten waarover ze zelf beschikken (bv. de opleidingsfondsen) kunnen inzetten om bij te dragen tot een betere geografische en interregionale mobiliteit van de werkzoekenden;
- actiever gebruik te maken van de mogelijkheid om bij de FOD Mobiliteit en Vervoer een analyse aan te vragen voor hun sector op basis van de gegevens die werden verstrekt in het kader van de eerste federale diagnostiek woon-werkverkeer en deze analyse te gebruiken als basis voor hun discussies over de verbetering van de woon-werkmobiliteit.

De Raden nodigen de sectoren en de ondernemingen bovendien uit om een regeling uit te werken voor de financiële tegemoetkoming van de werkgevers in de vervoerkosten van werknemers die alleen met eigen vervoer op het werk geraken, werknemers dus van wie de werkplaats niet bereikbaar is met het openbaar vervoer.

De Raden zullen hun werkzaamheden voortzetten en zullen de volgende thema's bespreken: de sterk gestegen brandstofprijzen die het woon-werkverkeer steeds duurder maken voor een groot aantal werknemers die niet anders kunnen dan zich bedienen van persoonlijk vervoer, de werkgeverstegemoetkoming in het openbaar vervoer, de prijzenpolitiek van de NMBS, de mobiliteitsplannen, de federale diagnostiek woon-werkverkeer, het duurzaam maken van het 80/20-systeem.

Interne dienstenmarkt

De NAR neemt deel aan de werkzaamheden inzake de omzetting van de dienstenrichtlijn (zie hierboven).

Follow-up van de Europese vraagstukken

Sedert vele jaren worden in de NAR regelmatig vergaderingen georganiseerd tussen de sociale partners, de Belgische vertegenwoordigers bij de Europese comités Werkgelegenheid en Sociale Bescherming, de leden van de ministeriële kabinetten die actief zijn op het niveau van de Raad Werkgelegenheid, Sociaal Beleid, Volksgezondheid en Consumentenzaken en de permanente vertegenwoordiging bij het COREPER. Die contacten maken het mogelijk de leden te informeren over de Europese vraagstukken en stellen hen in staat stof te leveren voor het Belgische standpunt.

De NAR heeft onlangs rapport nr. 73 aangenomen, als bijdrage van de sociale partners aan de mededeling van de Commissie: "De sociale bescherming moderniseren voor meer sociale rechtvaardigheid en economische samenhang: werk maken van de actieve integratie van de mensen die het verst van de arbeidsmarkt afstaan".